

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

1 päivänä kesäkuuta 1999 *

Asiassa C-319/97,

jonka Landskrona tingsrätt (Ruotsi) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadaksesen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Antoine Kortas,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 95 artiklan 4—9 kohta) sekä elintarvikkeissa käytettäväksi tarkoitetuista väriaineista 30 päivänä kesäkuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/36/EY (EYVL L 237, s. 13) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch ja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm ja M. Wathelet,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

julkisasiamies: A. Saggio,

kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Kortas, edustajinaan Carl Michael von Quitzow ja Alexander Broch,
- Ruotsin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkomaankauppaosaston oikeudellisen yksikön päällikkö Lotty Nordling,
- Tanskan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön osastopäällikkö Jørgen Molde,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston kansainvälistä talousoikeutta ja yhteisön oikeutta koskevia asioita hoitavan jaoston jaostopäällikkö Kareen Rispal-Bellanger ja saman osaston tehtävään määrätty Régine Loosli-Surrans,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehenään professori J. G. Lammers,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään liittovaltion ulkoasiainministeriön lähettiläs Christine Stix-Hackl,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Lena Ström,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Kortasin, edustajinaan Carl Michael von Quitzow ja Alexander Broch, Ruotsin hallituksen, asiamiehinään Lotty Nordling ja ulkoasiainministeriön ulkomaankauppaosastossa toimiva hovioikeudenasesessori Inge Simfors, Ranskan hallituksen, asiamiehenään Régine Loosli-Surrans, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja Marc Fiersta, Suomen hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston lainsäädäntöneuvos Tuula Pynnä, sekä komission, asiamiehenään Lena Ström, 16.9.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.1.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Landskrona tingsrätt on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 6.8.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 16.9.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 95 artiklan 4—9 kohta) sekä elintarvikkeissa käytettäväksi tarkoitetuista väriaineista 30 päivänä kesäkuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/36/EY (EYVL L 237, s. 13; jäljempänä direktiivi) tulkinnasta.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jossa Ruotsin virallinen syyttäjä on nostanut Kortasia vastaan syytteen lisäaineiden käyttöä elintarvikkeiden koostumuksessa koskevien säännösten rikkomisesta.

- 3 Kortasia syytetään siitä, että hän on myynyt liikkeessään 15.9.1995 asti makeistuotteita, jotka hän oli tuonut Saksasta ja jotka sisälsivät väriainetta E 124 eli kokenillepunaista. *Livsmedelslagen* (elintarvikelaki, Svensk författningssamling, jäljempänä SFS, 1971:511) 6 §:n mukaan lisäaineina saadaan käyttää ainoastaan asianomaista elintarviketta varten hyväksytyjä lisäaineita. Ajaksi 1.1.1994—30.6.1996 hyväksytyt lisäaineet mainittiin *statens livsmedelsverks kungörelse om livsmedelstillsatserin* (valtion elintarvikeviraston tiedonanto elintarvikkeiden lisäaineista, Statens livsmedelsverks författningssamling, jäljempänä SLV FS, 1993:33) liitteissä. Sen jälkeiseksi ajaksi hyväksytyt lisäaineet luetellaan *statens livsmedelsverks kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om livsmedelstillsatserissa* (määräyksiä ja yleisiä ohjeita elintarvikkeiden lisäaineista sisältävä valtion elintarvikeviraston tiedonanto SLV FS 1995:31), joka tuli voimaan 1.7.1996. Näiden määräysten mukaan väriainetta E 124 ei sallita makeisten lisäaineena. Ruotsin elintarvikelain 30 §:n mukaan tämän kiellon rikkominen on myös rangaistavaa.

- 4 Väriaine E 124 kuuluu kuitenkin väriaineisiin, joiden käyttö makeisissa on direktiivissä sallittu. Direktiivin 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa nimittäin säädetään, että direktiivin liitteessä I lueteltuja aineita voidaan käyttää väriaineina elintarvikkeissa eräiden käyttöedellytysten mukaisesti, jotka määrittellään liitteessä III—V. Väriaine E 124 kuuluu niihin aineisiin, joita saadaan käyttää yhteensä enintään 50 mg/kg tai 50 mg/l.

- 5 Direktiivin 9 artiklan perusteella jäsenvaltioiden oli saatettava voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 tämän, perustamissopimuksen 100 a artiklan nojalla annetun direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

6 Perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jos sen jälkeen, kun neuvosto on määränemmistöllä toteuttanut yhdenmu-
kaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä 36 artiklassa tarkoitetuista
taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä kansallisten
säännösten tai määräysten soveltamista tarpeellisena, jäsenvaltio antaa nämä
säännökset ja määräykset tiedoksi komissiolle.

Komissio vahvistaa kyseiset säännökset ja määräykset todettuaan, etteivät ne ole
keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn
rajoittamiseen.

Poiketen 169 ja 170 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio
voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo,
että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.”

7 Ruotsin kuningaskunnasta tuli yhteisön jäsen Itävallan tasavallan, Suomen
tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten
mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EYVL 1994,
C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1; jäljempänä liittymisasiakirja) perusteella,
joka allekirjoitettiin 24.6.1994 ja joka tuli voimaan 1.1.1995.

- 8 Liittymisasiakirjan 151 artiklassa uusille jäsenvaltioille annettiin mahdollisuus pyytää eräitä väliaikaisia poikkeuksia toimielinten 1 päivän tammikuuta 1994 ja liittymissopimuksen allekirjoittamisen välisenä aikana antamista säädöksistä. Tämän artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Neuvosto voi 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä toteuttaa yksimielisesti komission ehdotuksesta uuden jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä toimenpiteet, jotka merkitsevät väliaikaista poikkeusta toimielinten 1 päivän tammikuuta 1994 ja liittymissopimuksen allekirjoittamispäivän välisenä aikana antamista säädöksistä.”

- 9 Ruotsin kuningaskunta esitti 26.7.1994 liittymisasiakirjan 151 artiklan mukaisesti komissiolle pyynnön siitä, että sen sallittaisiin pitää voimassa kieltä käyttää väriainetta E 124 elintarvikkeissa. Ruotsin hallituksen ja komission välillä on ilmeisesti käyty keskusteluja, joissa on selvinnyt, ettei Ruotsin kuningaskunta voi saada kyseisen väriaineen kiellon voimassapitämiseen tarvittavaa poikkeusta.
- 10 Ruotsin hallitus toimitti 5.11.1995 komissiolle perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti poikkeusta koskevan pyynnön ja ilmoitti sille aikovansa jatkaa kyseistä väriainetta koskevien voimassa olevien kansallisten säännösten soveltamista. Hallitus vetosi pyyntönsä tueksi erityisesti siihen, että eräiden direktiivissä hyväksytyjen väriaineiden käytön sallimisesta Ruotsissa voisi aiheutua terveyteen kohdistuvia vaaroja. Nämä väriaineet ovat nimittäin tunnettuja siitä, että ne joissakin tapauksissa aiheuttavat ihmisessä yliherkkyysoireita, kuten nokkosihottumaa ja astmaa, mikä selittää tämän jäsenvaltion pidättävän suhtautumisen tällaisiin väriaineisiin.
- 11 Komissio ei vastannut Ruotsin hallituksen tiedoksiantoon. Yhteisöjen tuomioistuimen tekemän kysymyksen johdosta se ilmoitti 16.7.1998 päivätyssä kirjeessä, että päätös tehtäisiin lähitulevaisuudessa.

- 12 Kortas on direktiivin 2 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten, joissa väriaineen E 124 käyttö makeisten koostumuksessa sallitaan eräin edellytyksin, perusteella katsonut, että häntä vastaan nostettu syyte perustuu kansalliseen lainsäädäntöön, joka on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, ja että syyte on sen vuoksi hylättävä. Syyttäjä on puolestaan esittänyt, että Ruotsin kuningaskunnan on katsottava saaneen luvan poiketa direktiivin säännöksistä, koska komissio ei ollut vuosien aikana reagoinut tämän jäsenvaltion tiedoksiantoon.
- 13 Asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevä kansallinen tuomioistuin oli epä-tietoinen siitä, syrjäyttääkö direktiivi tällaisessa tapauksessa kansalliset oikeus-säännökset ja onko sille siten annettava välitön oikeusvaikutus. Pääasian tosiseikastosta seuraa, että vaikka teot, joista Kortasia syytetään, on tehty ennen direktiivin täytäntöönpanon määräajan päättymistä 31.12.1995, asiassa on sovellettava tuomitsemishetkellä voimassa olevaa lakia. *Lag om införande av brottsbalken*in (Ruotsin laki rikoslain voimaannpanemisesta, SFS 1964:163) 5 §:ssä nimittäin säädetään, että ”[r]angaistus määrätään rikoksen tekoaikana voimassa olleen lain mukaisesti. Jos tuomitsemishetkellä on voimassa toinen laki, sitä sovelletaan, jos teosta sen mukaan ei tuomita rangaistusta tai tuomitaan lievempi rangaistus”. Koska direktiivin säännökset ovat Kortasille edullisemmat kuin kansallisen oikeuden säännökset, asiassa on tiedettävä, onko direktiivillä välitön oikeusvaikutus.
- 14 Tämän vuoksi Landskrona tingsrätt päätti lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

”1) Voiko Rooman sopimuksen 100 a artiklan nojalla annetulla direktiivillä olla välitön oikeusvaikutus?

2) Jos vastaus on myöntävä, voiko tällaisella direktiivillä olla välitön oikeusvaikutus siitä huolimatta, että jäsenvaltio on tehnyt Rooman sopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisen tiedoksiannon?

3) Jos kysymykseen 2 vastataan myöntävästi, mikä vaikutus valtion tiedoksiannolla on välittömän oikeusvaikutuksen arviointiin

a) tiedoksiannon ja vastauksen välisenä aikana

b) vastauksen jälkeen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

- 15 Tanskan ja Alankomaiden hallitukset katsovat, ettei pääasian ratkaisu riipu ennakkoratkaisukysymysten vastauksesta, koska pääasiassa on kysymys tosiseikoista, jotka ovat tapahtuneet ennen direktiivin täytäntöönpanon määräajan päättymistä, ja koska jäsenvaltioiden ei voi edellyttää sitoutuneen kansalaisiinsa nähden direktiivistä johtuviin velvoitteisiin ennen tuon määräajan päättymistä.
- 16 Tältä osin on riittävää todeta, että kansallisen tuomioistuimen, jolla on ratkaistavanaan rikosasia, on tuomitsemishetkellä sovellettava lievempää lakia. Koska direktiivin säännökset ovat Kortasin kannalta edullisemmat kuin sovellettavan kansallisen oikeuden säännökset, esitetyt kysymykset ovat objektiivisesti tarpeellisia asian ratkaisemiseksi.
- 17 Esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamiseen ei siten liity mitään direktiivin voimaantulopäivästä johtuvaa tulkinnanvaraisuutta.

- 18 Ranskan hallitus on lisäksi kyseenalaistanut toisen kysymyksen tutkittavaksi ottamisen, koska sen mielestä siihen vastaaminen ei ole tarpeen pääasian ratkaisun kannalta. Kyseinen hallitus katsoo, ettei Ruotsin kuningaskunta voi vedota perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohtaan, koska se ei ole osallistunut direktiivin antamiseen, kun se ei vielä silloin ollut yhteisön jäsen.
- 19 Tältä osin on riittävää todeta, ettei perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan sisällöstä mitenkään johdu, ettei Euroopan unioniin vasta direktiivin antamisen jälkeen liittynyt valtio voisi vedota mainittuun määräykseen kyseisen direktiivin osalta.

Ensimmäinen kysymys

- 20 Kansallisen tuomioistuimen ensimmäisen kysymyksen tarkoitus on selvittää, voiko direktiivillä olla välitön oikeusvaikutus siitä huolimatta, että sen oikeudellisena perustana on perustamissopimuksen 100 a artikla ja että tämän määräyksen 4 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus pyytää poikkeusta kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta.
- 21 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. erityisesti asia 8/81, Becker, tuomio 19.1.1982, Kok. 1982, s. 53, 25 kohta; asia 103/88, Fratelli Costanzo, tuomio 22.6.1989, Kok. 1989, s. 1839, 29 kohta ja yhdistetyt asiat C-246/94—C-249/94, Cooperativa Agricola Zootechnica S. Antonio ym., tuomio 17.9.1996, Kok. 1996, s. I-4373, 17 kohta) aina, kun direktiivin säännökset näyttävät sisältönsä osalta olevan ehdottomia ja riittävän täsmällisiä, yksityiset oikeussubjektit voivat kansallisissa tuomioistuimissa vedota niihin jäsenvaltiota vastaan, jos jäsenvaltio ei saata direktiiviä osaksi kansallista oikeusjärjestystä määräajassa tai jos direktiivi on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä virheellisesti.

- 22 Välttömän oikeusvaikutuksen arviointi on riippumaton siitä, että jäsenvaltioilla on direktiivin oikeudellisen perustan vuoksi mahdollisuus pyytää komissiolta poikkeusta tämän direktiivin täytäntöönpanemisesta pitäessään sitä tarpeellisena. Se seikka, voiko direktiivillä yleensä olla välitön oikeusvaikutus, ei nimittäin millään tavoin riipu direktiivin oikeudellisesta perustasta vaan pelkästään sen sisällöllisistä ominaispiirteistä, jollaisia on esitetty tämän tuomion edellisessä kohdassa.
- 23 Ensimmäiseen kysymykseen on sen vuoksi vastattava siten, että direktiivillä voi olla välitön oikeusvaikutus siitä huolimatta, että sen oikeudellisena perustana on perustamissopimuksen 100 a artikla ja että tämän määräyksen 4 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus pyytää poikkeusta kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta.

Toinen ja kolmas kysymys

- 24 Kansallisen tuomioistuimen toisen ja kolmannen kysymyksen, jotka on syytä tutkia samanaikaisesti, tarkoituksena on selvittää, onko sillä, että jäsenvaltio on perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti tekemällään tiedoksiannolla pyytänyt direktiivistä poikkeavien kansallisten säännösten ja määräysten vahvistamista, vaikutusta sellaisen direktiivin, jonka täytäntöönpanon määräaika on päättynyt, välittömään oikeusvaikutukseen.
- 25 Aluksi on todettava, että jäsenvaltion, joka aikoo jatkaa perustamissopimuksen 100 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavien kansallisten säännösten ja määräysten soveltamista tällaisen toimenpiteen täytäntöönpanon määräajan päätyttyä tai sellaisen voimaan tultua, on annettava ne tiedoksi komissiolle.
- 26 Lisäksi on huomautettava, että komission pitää varmistautua siitä, että edellytykset, joilla jäsenvaltio voi vedota 100 a artiklan 4 kohdan mukaiseen poik-

keukseen, täyttyvät kaikilta osin. Tätä varten komission on tutkittava, ovatko kysymyksessä olevat säännökset ja määräykset tarpeellisia 100 a artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainituista tärkeistä syistä, ja selvitettävä, etteivät ne ole keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

- 27 Tämän määräyksen mukaisen menettelyn tarkoitus on varmistaa, ettei jäsenvaltio voi soveltaa yhdenmukaistetuista säännöksistä poikkeavia kansallisia säännöksiä, ellei se ole saanut komission niille antamaa vahvistusta.
- 28 Kuten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee (asia C-41/93, Ranska v. komissio, tuomio 17.5.1994, Kok. 1994, s. I-1829, 29 ja 30 kohta), jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten, jotka ovat omiaan rajoittamaan yhteisön sisäistä kauppaa, lähentämistä koskevat toimenpiteet menettäisivät vaikutuksensa, jos jäsenvaltioille jätettäisiin mahdollisuus yksipuolisesti soveltaa niistä poikkeavaa kansallista lainsäädäntöä, joten jäsenvaltiolla on oikeus soveltaa perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan perusteella tiedoksi annettuja kansallisia säännöksiä ja määräyksiä vasta saatuaan komissiolta päätöksen niiden vahvistamisesta.
- 29 Kansallinen tuomioistuin kysyy, eikö tästä periaatteesta ole mahdollista poiketa silloin, kun komissio ei reagoi jäsenvaltion sille toimittamaan tiedoksiintoon.
- 30 Ruotsin, Tanskan, Ranskan, Alankomaiden ja Itävallan hallitukset katsovat tältä osin, ettei yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Ranska vastaan komissio antamassa tuomiossa vahvistamaa periaatetta voida soveltaa silloin, kun komissio ei vastaa niin pian kuin mahdollista tai kohtuullisessa määräajassa. Kun Ruotsin kuningaskunnan tiedoksianto on tapahtunut vuonna 1995, eikä komissio ole tähän mennessä vastannut, oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteet edellyttävät, että kansallisia säännöksiä on näin pitkän ajan kuluttua pidettävä komission vahvistamina.

- 31 Ruotsin ja Itävallan hallitukset katsovat, että tällaisessa asiassa komission käytettävissä olevaa määräaika arvioitaessa voidaan vertailukohtana pitää kahta kuukautta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on katsonut olevan kohtuullinen määräaika valtion tukien valvontaa koskevassa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on tullut EY 88 artikla) mukaisessa menettelyssä (ks. asia 84/82, Saksa v. komissio, tuomio 20.3.1984, Kok. 1984, s. 1451, 11 kohta), kun taas Ranskan hallitus ehdottaa vertailukohdaksi ”lyhyttä määräaika” samassa merkityksessä kuin tätä käsitettä käytetään puhuttaessa elintarvikkeissa sallittuja lisäaineita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/107/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 27) täytäntöönpanosta.
- 32 Alankomaiden hallitus esittää pitäytymistä EY 95 artiklan 6 kohdan mukaisessa kuuden kuukauden määräajassa. Tämän uudelleen kirjoitetun sopimusmääräyksen mukaan, jolla muutetaan perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohtaa ja joka tulee sen tilalle, kansallisia säännöksiä ja määräyksiä nimittäin pidetään hyväksytyinä, jollei komissio tee päätöstä kuuden kuukauden kuluessa niiden tiedoksi antamisesta.
- 33 Tältä osin on todettava, ettei perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdassa aseteta komissiolle mitään määräaika, jossa sen olisi tehtävä päätös sille tiedoksi annetuista kansallisista säännöksistä ja määräyksistä. Sitä, ettei komission toimipiteille ole aikarajaa, tukee myös se seikka, että yhteisön lainsäätäjä on pitänyt tarpeellisena asettaa komissiolle Amsterdamin sopimuksessa kuuden kuukauden määräajan mainittujen säännösten ja määräysten tutkimista varten. On kuitenkin selvää, ettei tällaista määräaika ollut silloin, kun Ruotsin kuninkaskunta antoi tiedoksi direktiivistä poikkeamista koskevan pyyntönsä.
- 34 Se, ettei asiassa ole määräaika, ei kuitenkaan vapauta komissiota velvollisuudesta noudattaa tehtävissään kaikkea asiaan kuuluvaa huolellisuutta. Perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta nimittäin koskee kansallisia säännöksiä ja määräyksiä, joiden soveltamista jäsenvaltio pitää tarpeellisena tärkeistä perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä.

- 35 Mainitun 100 a artiklan 4 kohdan mukaisen tiedoksiantomenettelyn toteuttaminen edellyttää sen vuoksi komission ja jäsenvaltioiden välistä lojaalia yhteistyötä. Jäsenvaltioiden on EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) perusteella annettava mahdollisimman pian tiedoksi sellaiset yhdenmukaistamistoimenpiteen kanssa ristiriidassa olevat kansalliset säännökset ja määräykset, joiden soveltamista ne aikovat jatkaa. Komission on puolestaan noudatettava samaa huolellisuutta ja tutkittava mahdollisimman nopeasti sen käsiteltäviksi saatetut kansalliset säännökset ja määräykset. Asiassa on käynyt ilmi, ettei tiedoksiantoa, josta pääasiassa on kysymys, selvästikään ole tutkittu tämän vaatimuksen mukaisella tavalla.
- 36 Vaikka komission huolimattomuus jäsenvaltion perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti tekemän tiedoksiannon käsittelyssä voikin merkitä komission velvollisuuksien rikkomista, tällainen rikkominen ei kuitenkaan vaikuta kysymyksessä olevan direktiivin täysimääräiseen soveltamiseen.
- 37 Jos jäsenvaltio katsoo komission rikkovan velvollisuuksiaan, se voi perustamissopimuksen määräysten, erityisesti EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) mukaisesti nostaa yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen, jossa vaaditaan tämän rikkomisen toteamista, sekä pyytää tarvittaessa välitoimimenettelyssä määräämään tarpeellisia väliaikaisia toimenpiteitä.
- 38 Toiseen ja kolmanteen kysymykseen on sen vuoksi vastattava siten, että sillä, että jäsenvaltio on perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti teke-mällään tiedoksiannolla pyytänyt direktiivistä poikkeavien kansallisten säännösten ja määräysten vahvistamista, ei ole vaikutusta sellaisen direktiivin, jonka täytäntöönpanon määräaika on päättynyt, välittömään oikeusvaikutukseen silloinkaan, kun komissio ei ole reagoinut tällaiseen tiedoksiantoon.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ruotsin, Tanskan, Ranskan, Alankomaiden, Itävallan ja Suomen hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Landskrona tingsrättin sille 6.8.1997 esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) Direktiivillä voi olla välitön oikeusvaikutus siitä huolimatta, että sen oikeudellisena perustana on EY:n perustamissopimuksen 100 a artikla (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla) ja että tämän määräyksen 4 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus pyytää poikkeusta kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta.
- 2) Sillä, että jäsenvaltio on EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti tekemällään tiedoksiannolla pyytänyt direktiivistä poikkeaa-

vien kansallisten säännösten ja määräysten vahvistamista, ei ole vaikutusta sellaisen direktiivin, jonka täytäntöönpanon määräaika on päättynyt, välittömään oikeusvaikutukseen silloinkaan, kun komissio ei ole reagoinut tällaiseen tiedoksiantoon.

Rodríguez Iglesias

Kapteyn

Hirsch

Jann .

Mancini

Moitinho de Almeida

Edward

Ragnemalm

Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä kesäkuuta 1999.

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja

presidentti